

Appendiks 2.2.b

Strategiske indspil fra Erhvervshusenes Bestyrelser

Strategisk indspil fra erhvervshusfilialen på Bornholm

Bornholmsk bidrag med regionale og lokale vinkler på bestyrelsens strategiske indsatser/signaturindsatser

Klyngeindsatsen:

DEB kan med fordel styrke sit fokus på at **øge innovationskraften i SMV'erne** gennem bedre udnyttelse af forskning og faciliteter på universiteterne samt via brede vidensamarbejder, der fokuserer på både produktinnovation og forretningsmodelinnovation. Dette forudsætter gode rammer for samarbejde mellem SMV'er, vidensinstitutioner, klynger, erhvervshuse, kommuner m.fl.

Det har været en udfordring for Bornholm at blive en del af det nuværende klynget-up, og man kan med fordel **få de nationale klynger endnu mere i spil på Bornholm**. Der er behov for mere lokal fysisk tilstedeværelse, så der skabes bedre brobygning mellem bornholmske mindre SMV'er og de nationale klynger.

Vi ser et stort potentiale i at **klyngerne eller andre aktører kan tilbyde indsatser på tværs af sektorer** og dermed i højere grad tænke innovation og viden på tværs af sektorer/brancher. Bornholm kunne fungere som en hub for tværsektorielle innovations indsatser, hvor der kan tilbydes løsninger til flere brancher og problemstillinger på tværs af sektorer.

Virksomhedsprogrammet:

De brede virksomhedsprogrammer ses overordnet som værdifulde, men det opleves som en stor barriere for de bornholmske virksomheder, at de undervejs selv skal igennem ansøgningsprocesser og søge uafhængigt af hinanden. Der ønskes en model, hvor en erhvervsfremmeaktør eller en rådgiver på forhånd har et større antal pladser at arbejde med – og på den baggrund kan sammensætte og udbyde fleksible fællesforløb og rekruttere virksomheder til forløb med flere elementer, hvor der også er mulighed for at koble netværk og værdikædesamarbejde på. Bornholm kunne evt. fungere som test-ø for den slags 'lokalversionering' af virksomhedsprogrammerne.

Bornholmske virksomheder bruger erhvervsfremmesystemet aktivt - har for eksempel mange ansøgere til virksomhedsprogrammet - men det skal ses på baggrund af dedikeret opsøgende arbejde både hos erhvervshusets bornholmske filial og den lokale erhvervsfremmeaktør Business Center Bornholm. **Det er de færreste bornholmske virksomheder, som opsøger programmer og tilskudsmuligheder af sig selv** uden at have haft en indledende dialog med en forretningsudvikler. Der bør fremadrettet afsættes budget til det lokale opsøgende arbejde samt til at understøtte virksomhederne i ansøgningsprocessen, og her kan man med fordel indtænke den lokale erhvervsservice.

Tilrettelæggelse af virksomhedsprogrammet kan ske mere hensigtsmæssigt. **Der er ønske om flere ansøgningsrunder på et år, således at virksomhederne ikke skal "vente" op til et år på næste åbning.** Dertil er de mange forskellige krav og kriterier i de enkelte programmer tidskrævende at skabe overblik over, og kan gøre formidlingen til virksomhederne unødigt vanskelig. **Forenkling vil være en fordel,** ligesom udbetalinger bør ske hurtigere.

DEB kan med fordel **målrette både kommunikationen og indsatser af virksomhedsprogrammet til brancher,** som i dag ikke gør stor brug af virksomhedsprogrammet, eksempelvis detail og bygge/anlæg. Der skal en mere håndholdt indsats til, hvis man også ønsker at virksomhedsprogrammet skal ramme disse målgrupper.

Der er behov for virksomhedsprogrammet evalueres, herunder skabes klarhed over hvor støtten er givet, til hvilke typer af brancher samt effekten af programmet. En sådan evaluering kan med fordel bruges i den videre udvikling af indsatser under virksomhedsprogrammet.

Strategisk indspil fra erhvervshusfilialen på Bornholm

IværksætterDanmark og Beyond Beta:

Der bør fortsat tilrettelægges **lokale IværksætterDanmark indsatser med fysisk tilstedeværelse** samt nationale online tilbud, som kan tilgås af iværksættere i hele landet. På Bornholm kan det være en udfordring at samle en kritisk masse af deltagere. Derfor bør der gives mulighed for at kunne tilrettelægge indsatser med differentierede krav til antal deltagere afhængig af lokation, således at der kan afvikles lokale indsatser med færre deltagere.

Det fungerer godt at engagere og **indgå samarbejde med lokale aktører som kan fungere som vækstguides** i IværksætterDanmark, da de lokale aktører har fingeren på pulsen ift., hvad der sker på iværksætterområdet i lokalområdet.

Iværksætter Danmark indsatser kan med fordel kobles på lokale iværksætterindsatser, gerne i samspil med den lokale erhvervsfremmeaktør. **Netværksdannelse, matchmaking og værdikædesamarbejder kan med fordel indtænkes** lokalt på Bornholm.

Erhvervsfyrtårn:

Der bør fortsat investeres i udvikling af Baltic Energy Island i en **langsigtet ramme**. Den videre udvikling af erhvervsfyrtårnindsatsen kan med fordel ske sideløbende med implementering af Fyrtårn II, og kommende fyrtårnsmidler bør udmøntes i god tid for at sikre kontinuitet. Ligeledes er der behov for at erhvervsfyrtårne også kan igangsætte aktiviteter med et længere perspektiv for øje, hvor resultater og effekter i nogle tilfælde først effektueres efter fyrtårnsprojektets periode.

Nuværende midler i form af strukturfondsmidler understøtter kun realisering af en del af de ambitioner, der er i fyrtårnene, **og der er mange begrænsninger på, hvad man kan anvende strukturfondsmidler til**. Det kunne derfor være hensigtsmæssigt også at anvende finanslovsmidler til at finansiere fyrtårnsindsatser. Anvendes en blanding mellem fyrtårnsmidler og finanslovsmidlerne decentrale erhvervsfremmemidler (DEM), vil DEM med fordel kunne anvendes til de mere langsigtede tiltag, således at der i højere grad både kan arbejdes med SMV rettede aktiviteter med kort tidsperspektiv men også mere langsigtede strategiske initiativer. Der bør tillige være mulighed for at understøtte anlægsprojekter, så de små og mellemstore virksomheder tilskyndes til at foretage investeringer, som gør det muligt for dem at drage nytte af fyrtårnsindsatsen.

Der bør arbejdes på **bedre kobling og forståelse fyrtårnene imellem** samt sikres, at erhvervsfyrtårnene har national rækkevidde, så flere SMV'er kan blive en del af fyrtårnsindsatserne.

Cirkulær økonomi:

Med afsæt i erfaringerne fra regionalfondsprojektet "Bæredygtig Bundlinje Bornholm" bør vejen banes **for nye tværgående samarbejder** (triple-helix-samarbejder) med involvering af relevante myndigheder, forskningsinstitutioner og virksomheder med fokus på at skabe de bedst mulige betingelser for at styrke virksomheders produktivitet og konkurrenceevne gennem cirkulær økonomi. Potentialerne er forskellige fra branche til branche, hvilket stiller krav om differentierede indsatser eller fleksibilitet til at tilpasse indsatsen til den enkelte virksomhed.

Grøn omstilling kræver nye kompetencer, som virksomhederne ikke altid har, og særligt de mindre virksomheder er udfordrede. Kompetencebehovene ændrer sig, jo længere man som virksomhed bevæger sig i en grøn retning. Derfor må man ansætte medarbejdere eller udvikle nye og yderligere specialiserede kompetencer. Begge dele kan være en særlig udfordring for bornholmske virksomheder, hvor manglen på kvalificeret arbejdskraft i forvejen er et stort problem.

Strategisk indspil fra erhvervshusfilialen på Bornholm

Kvalificeret arbejdskraft og social inklusion:

For at udløse de bornholmske potentialer er der behov for fortsat at opkvalificere den lokale arbejdskraft, men også at der tilføres flere ressourcer ude fra, både fra det øvrige Danmark og fra udlandet. Vi er afhængig af at kunne tiltrække arbejdskraft til Bornholm, herunder at styrke de bornholmske virksomheder i at onboarder udlændinge, som ikke taler dansk. Der bør herunder arbejdes proaktivt med at skabe et innovationsmiljø, så Bornholm kan tiltrække højtuddannet og specialiseret arbejdskraft.

Der er behov for mange forskellige typer indsatser for at understøtte virksomhederne i at sikre sig den kvalificerede arbejdskraft. Der er bl.a. behov for at styrke virksomhedernes måde at tænke og arbejde med rekruttering (og fastholdelse) på, herunder at de inkluderer nye måder at anskue og indrette arbejdslivet på, så de kan tiltrække en anden type arbejdskraft. Dertil kan der gås nye veje i forhold til rammer for seniorer (så pensions tidspunkt kan udskydes) og mulighed for at opdele arbejdsopgaver i mindre dele som kan udføres af seniorer, efterlønnere, fleksjobbere og andre, som har mulighed for at bidrage med et begrænset antal timer (social inklusion). Der kan derudover arbejdes proaktivt med, at virksomheder deler ansatte, fx højt specialiserede medarbejdere. En stor andel af de bornholmske virksomheder er små virksomheder, og de vil derfor profitere af, at der fremadrettet arbejdes på at styrke netværket mellem dem.

Derudover skal der etableres tydelige spor helt fra grundskole, ungdomsuddannelser/videregående uddannelser og til attraktive jobmuligheder på Bornholm. Der er generelt et behov for kompetenceudvikling af den eksisterende arbejdsstyrke på Bornholm – både ledere og ansatte.

Turisme:

Der er behov for en **national markedsføringsindsats**, der skaber kendskab og lyst til besøge eget land, og dermed understøtter omsætningen i virksomhederne i en tid, hvor pengene er færre hos den enkelte dansker med en afsmittende effekt i forbruget. En indsats, der skal understøttes af nationale midler, som et supplement til de eksisterende midler i erhvervsfremmesystemet allokeret til turisme. Målet er at skabe vækst i overnatningerne udenfor sommerperioden. Midler bør også allokeres til indsatser i forhold til international markedsføring.

Med energiø-projektet er der et potentiale for dels at tiltrække en ny form for turister over hele året – bl.a. dem, der vil opleve selve projektet, men også de afledte tilbud, som bør udvikles som understøttende indsatser i regi af bæredygtighed. Det være sig miljømæssigt, socialt og økonomisk. Der er **unikke muligheder for gruppeturisme og erhvervsturisme på Bornholm**, og derfor skal erhvervsturisme ikke italesættes som en rendyrket storbyturisme-agenda, men også foldes ud i en landdistriktssammenhæng.

Kulturturisme er en vigtig del af Bornholms DNA og bør italesættes som sådan. Ikke mindst i lyset af et kommende museumscenter og Bornholms position som World Craft Region.

Der er et behov for at **understøtte virksomhederne i at se og udnytte de forretningsmæssige potentialer ved at satse på helårsturismen** og ikke mindst i at styrke samarbejdet mellem virksomheder som et vigtigt element i at lykkes, så turisterne kan tilbydes en helhedsorienteret oplevelse. Der er brug for, at virksomhederne får hjælp til at skalere deres forretning. Derfor ser vi også stor værdi i arbejdet med at sikre dataindsigter i forhold til bookinger på overnatninger og transport koblet med salgsdata, teledata m.m. Værdien af at arbejde med indsatser, der understøtter byudvikling og ikke mindst indsatser henover forår og vinter er centrale i det videre arbejde med helårsturismen.

Strategisk indspil fra erhvervshusfilialen på Bornholm

Turisme er en væsentlig faktor i arbejdet med **bosætning**, og bør også indtænkes som sådan. Det kræver samspil på tværs af brancher og sektorer, som alle parter leverer ind i.

Til Christian Motzfeldt, Forperson for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse

6. juni 2023

Kære Christian Motzfeldt

Erhvervshus Fyns bestyrelses input til investeringsplan 2024

Tak for brev dateret 25. april. Jeg vil på vegne af Erhvervshus Fyns bestyrelse ligeledes gerne takke for et godt fællesseminar 17. april, og det glæder os at bidrage til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses investeringsplan 2024 igennem kanalisering af de behov og ambitioner, vi møder i vores virke i samspil med fynske virksomheder og erhvervsfremmeaktører. Vi har i Bestyrelsen besluttet de følgende input fra fynsk side:

1. Klyngeindsats

Erhvervshus Fyn oplever, at strategien omkring styrkepositioner virker, med de 14 styrkepositioner som omdrejningspunkt. I forhold til den konkrete og nuværende klyngeindsats oplever vi dog bredt i klyngelandskabet, at tilbuddene til virksomhederne lejlighedsvist bliver dikteret af de relativt stramme rammer omkring udmøntning af strukturfondsmidler, som klyngerne generelt har behov for at kunne matche med basis – eller privatfinansiering for at kunne lykkes med en økonomisk model, der hænger sammen.

Indspillet bliver derfor, at midlerne bør tænkes i lidt mindre stramme rammer end tidligere, og/eller kombineres med en form for basis finansiering, som varetager dele af det overhead og initialinvestering det koster, at drive en virksomhed i erhvervsfremmesystemet. Det er nødvendigt at virksomhederne kan få den fulde effekt af de målrettede aktivitetsmidler, bl.a. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse udmønter, fordi klyngerne så kan operere fra en sikrere base.

Der er først og fremmest behov for midler, som sikrer en stærk national forankring, udbredelse og repræsentation.

Klynger, hvor erhvervene har behov for forankring og tilstedeværelse på Fyn, indbefatter Odense Robotics, Danish Life Science Cluster, Food and Bio Cluster Denmark, Energy Cluster Denmark, CLEAN, VisionDenmark, samt aktiviteter, som understøtter den nationale styrkeposition på maritime erhverv.

Konkrete aktiviteter anbefaler vi, udmøntes som innovationssamarbejder på tværs af klynger, og hvor der er fokus på at dække fx op til 50% af virksomhedernes egne udviklingsomkostninger, samt i mindre omfang omkostninger til samarbejde med vidensinstitution/GTS dækket 100%, med afsæt i en business case og en ambition om teknologiudvikling. Dette skal naturligvis forankres i klyngeaktiviteter, som sikrer bl.a. netværk og vidensdeling. Midlerne bør uddeles af et uvildigt bevillingsudvalg med eksperter, som har vurderet sagerne efter tilnærmelsesvis de kriterier, der fx anvendes i EU Kommissionens konkurrenceprægede udbud og annonceringer, efter samme model som fx i AutomationsBoost og DigitaliseringsBoost, så der er armslængde mellem organisationers egeninteresser og bevillinger.

2. Social inklusion

Med en strukturel arbejdsløshed som er meget lav i Danmark og modsætningsforholdet mellem at skulle levere borgere fra kanten af arbejdsmarkedet med væsentlige udfordringer til at skulle varetage fulde jobs

er der relativt langt fra mål til løsninger. Vi anbefaler at gøre en forskel der, hvor forskellen vil være størst og anbefaler at inkludere:

- Styrkelse af attraktiviteten af ungdomsuddannelser, herunder særligt med fokus på unges motivation til at blive på de faglærte uddannelser (til eksempel har smedeuddannelsen et frafald på 47%, unge mennesker, som herefter enten ofte tager ufaglært arbejde eller bliver langtidsledige).
- Styrkelse af Erhvervsskolernes tilbud til unge, der frafalder andre ungdomsuddannelser, herunder arbejde med Erhvervsskolernes attraktivitet
- Arbejde med substitution, hvor målet ikke er at få borgere i fuld beskæftigelse, men at få borgere i en form for beskæftigelse, gennem struktureret hjælp til borgere og virksomheder, og ved at sikre borgeren får kredit for at føle sig som en del af arbejdsmarkedet ved at afhjælpe opgaver snarere end varetage fulde jobs
- Målrettede indsætter til borgere med fremmedsprog, herunder fx borgere fra mellemøstlige lande og borgere fra lande i nærområdet, fx Ukraine, som omfatter sprogundervisning koblet med jobmatch og uddannelsesforløb

3. Turismeinfrastruktur

Med midlerne fra turismepuljen i 2022, er arbejdet med Udviklingsplan Fyn & Øerne igangsat. Det er en helhedsplan, som inddrager alle relevante turismeaktører omkring fælles indsætter, der skal styrke Fyns position som en attraktiv destination.

Udviklingsplanen Fyn & Øerne forventes jf. projektplanen færdiggjort i sidste halvdel af 2024. I respekt for partnerskabet bag udviklingsplanen ønsker vi de centrale dele af denne færdiggjort – særligt de tilkoble strategisk-fysiske planer og øvrige dele, som omhandler investeringer i infrastruktur - før puljen udmøntes. Vi anbefaler derfor at placere udmøntningen af puljen senest muligt på året og gerne i fjerde kvartal.

Tværgående og lokale turismeprojekter

Destination Fyn - og de øvrige danske destinationer – har stor glæde af puljen til tværgående turismeprojekt, som understøtter arbejdet med at gøre Danmark til et attraktivt, bæredygtigt og digitalt drevet rejsemål. Mulighederne for både destinations- og forretningsudvikling samt markedsføring bør også prioriteres højt i 2024.

Fra fynsk side er det desuden en ambition at koble erhvervsturismen tættere på fyrtårnsindsætsen NextGen Robotics. Vi ønsker at igangsætte udviklings- og tiltrækningsindsætter, hvor fyrtårnsindsætsens styrker bruges som afsæt for konferencer, og som dermed understøtter tiltrækning af viden, kvalificeret arbejdskraft og investeringer til epicenteret.

Vi ser frem til det fortsatte gode samarbejde om at skabe vækst og udvikling i Danmark.

Med venlig hilsen

Kenneth Muhs

Formand, Erhvervshus Fyn

Klyngeindsatsen og innovation

Innovation er afgørende for styrkelse af midtjyske SMV'ers produktivitet og konkurrenceevne samt udvikling af bæredygtige og miljøvenlige produktionsmetoder, som gør dem attraktive at samarbejde med og investere i. I Midtjylland arbejder kun 21 pct. af SMV'erne med innovation, mens 27 pct. finder deltagelse i innovationsprojekter vigtig mhp. udvikling af nye produkter, services og teknologier¹. Der er således et stort potentiale forbundet med at fokusere yderligere på innovationssamarbejde i fremtiden.

Tilgængelighed og synlighed

Klyngerne kan spille en central rolle i forhold til midtjysk innovation, og de skal bidrage til at styrke sammenhængskraften i det samlede økosystem samt understøtte og fremme innovation i såvel ikke-innovative som innovationsparate SMV'er. Det er derfor vigtigt at sikre lokal tilgængelighed og synlighed af klyngernes aktiviteter samt tilpasning til SMV'ernes behov, hvilket kræver en overskuelig og koordineret klyngeindsats i sammehæng med den øvrige erhvervsfremmeindsats.

Som en del af klyngeindsatsen vil eksempelvis en fremtidig voucherordning med fokus på innovationsdrevne processer, herunder grøn omstilling og digitalisering kunne bidrage til et samlet innovationsløft. Et andet virkemiddel under klyngeindsatsen kan være puljer til samarbejdsprojekter. Et aktuelt eksempel er Innovationssamarbejdsprojekter 2023-2024, som fremmer bæredygtige løsninger og udnyttelse af ny teknologi med afsæt i partnerskab mellem virksomheder samt mellem virksomheder og videninstitutioner. En effektiv udrulning vil kræve tæt involvering af bl. a. videninstitutioner og erhvervshuse med fokus på snitflader til eksisterende indsatser og fælles aktiviteter.

Social inklusion, opkvalificering og diversitet

Mange midtjyske SMV'er oplever mangel på kvalificeret arbejdskraft - alene fra juni til november 2022 oplevede Midtjylland mere end 22.000 forgæves rekrutteringer². Manglen på arbejdskraft gør det svært at fastholde en høj produktivitet og begrænser SMV'ernes mulighed for at innovere.

Fokus på og betydelig indsigt i social inklusion, opkvalificering og diversitet vil kunne bidrage til at imødekomme en del af efterspørgslen på arbejdskraft samt sikre de nødvendige kompetencer i forhold til vækst og udvikling af virksomhederne.

Social inklusion

Social inklusion bør finde sted på flere niveauer. For det første efterspørger mange virksomheder viden med henblik på at gennemføre omstillingsprocesser, herunder grøn- og digital omstilling. Dette kan være erhvervsfaglige kompetencer, og specialiseret viden bl. a. hentet fra viden- og uddannelsesinstitutioner. Behovet vil i fremtiden kunne afhjælpes ved bl. a. at fastholde studerende, som er i fare for at droppe ud af deres uddannelse, samt sikre at uuddannede i højere grad tager uddannelser, hvor der er et behov for udvidelse af arbejdskraftsuddbuddet. Social inklusion ift. uddannelser på alle niveauer kræver en koordineret indsats mellem viden-, uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsfremmeaktører for sikre den fornødne balance mellem behov og kapacitet. Her skal det bemærkes, at borgere ikke nødvendigvis opfattes som udsat alene pga. en anden uddannelse, end den arbejdsmarkedet efterspørger i dets søgen efter kvalificeret arbejdskraft. Fokus på fastholdelse af bl. a. studerende med studiejob og nyuddannede, der er i fare for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet grundet sociale, helbredsmæssige og/eller personlige forhold, er også vigtigt. For det andet er social inklusion på vej til at blive en konkurrenceparameter, da SMV'er - som ofte er underleverandører - i stigende omfang mødes af ESG-krav fra større virksomheder og kunder, hvorfor de skal kunne dokumentere bl. a. et socialt engagement/ansvar. Private og offentlige virksomheder skal

¹ Virksomhedspanelet foråret 2021

² Styrelsen for Arbejdsmarkeds og Rekruttering, marts 2023.

Strategisk indspil fra Erhvervs- og Udviklingscenter Midtjylland

derfor klædes på til at tage udsatte og marginaliserede grupper ind, hvilket kræver, at der fokuseres på at skabe inkluderende arbejdspladser. Kun 4 pct. af de midtjyske SMV'er har en nedskrevet plan for social inklusion af personer på kanten af arbejdsmarkedet, mens 48 pct. fremhæver, at økonomisk tilskud vil øge motivationen for at arbejde med inklusion af personer på kanten af arbejdsmarkedet³. Inklusion i midtjyske virksomheder fordrer derfor, at virksomheder får information og rådgivning om inklusion samt tilbydes støtte til projekter, som fremmer inklusion (uden at stigmatisere gruppen af udsatte) og sammenhæng til virksomhedernes strategi/forretningsgrundlag. En styrket inklusionsindsats kræver endvidere, at virksomhederne i højere grad opnår viden om udvikling af et arbejdsmiljø, hvor medarbejdere ser potentialet i at modtage nye kolleger og fastholde udsatte kolleger på arbejdspladsen. Endvidere bør der være målrettede tværgående indsatser eks. ift. sektorer som turisme og landbrug, som både rummer muligheder for og erfaringer med personer med lav/ingen uddannelse, eller der er udenfor arbejdsmarkedet. Et eksempel på sidstnævnte er ledige med udenlandsk baggrund, hvor dansk-kompetencerne er utilstrækkelige til uddannelse og/eller fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Endelig kan gruppen af førtidspensionister repræsentere en mulig arbejdskraftreserve.

Diversitet

Diversitet dækker over en bredere repræsentation af forskellige grupper i virksomhederne, herunder køn, uddannelsesniveau, brugen af udenlandsk arbejdskraft og arbejdskraft af anden etnisk herkomst. Diversitet kan være værdiskabende i virksomhederne, da det bibringer nye forretningsmæssige perspektiver, tilfører nye kompetencer og tiltrækker nye medarbejdere, som identificerer sig med virksomhedernes værdier og kultur.

Strategisk arbejde med diversitet, brugen af måltal og ændring af rekrutteringspraksis kan bidrage til at skabe en øget diversitet i SMV'erne. SMV'erne har derfor behov for adgang til rådgivning, som bistår dem i arbejdet med at kortlægge behov for diversitet og sikre strategisk forankring af diversitetsskabende/-fremmende initiativer.

Opkvalificering og kompetenceløft

Mangel på kvalificeret arbejdskraft kan i flere tilfælde imødekommes med opkvalificering/kompetenceløft af medarbejdere. Brugen af voksen- og efteruddannelse er imidlertid faldende i Midtjylland, og i 2019-2021 gjorde kun 8,9 pct. brug af voksen- og efteruddannelse⁴. En del af forklaringen på dette fald skal findes i lukkede uddannelsesinstitutioner under coronapandemien og højkonjunktur, som har medført, at mange virksomheder har været driftsorienterede på kort sigt.

Der er behov for at få vendt systemet fra at være udbudsstyret til at være efterspørgselsstyret. En øget brug af opkvalificering og sikring af nødvendige kompetencer kræver imidlertid, at SMV'erne erkender og identificerer behov for langsigtede investeringer i opkvalificering og besidder tilstrækkelig viden om muligheder for opkvalificering på alle uddannelsesniveauer. Dette behov håndteres bedst i et konstruktivt samspil mellem viden-, uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsfremmeaktører, der har mulighed for at kombinere deres virksomhedsrettede virkemidler.

Turismeinfrastruktur

På trods af vanskelige tider med pandemi, stigende energipriser, inflation og krig i Europa opleves fremgang i turismebranchen, som endvidere rummer muligheder for mennesker med lav/ingen uddannelse, eller som er udenfor arbejdsmarkedet. Vi er på vej mod at skabe en stærk og bæredygtig helårsbranche, men det kræver investeringer og fælles engagement på tværs af det offentlige og private. Dette gælder både i forhold til at skabe innovation og forretningsudvikling i den enkelte turismevirksomhed, og i forhold til at under-

³ Virksomhedspanelet, 2021

⁴ IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik, 2022.

Strategisk indspil fra Erhvervshus Midtjylland

støtte udviklingen og markedsføringen af turismen som en sammenhængende værdikæde. Det er vigtigt, at kommuner og andre aktører får mulighed og tid til at realisere de store og langsigtede potentialer, der er forbundet med at udvikle konkret, fysisk infrastruktur, herunder ift. levende og attraktive bymidter samt midtjyske erhvervsmæssige styrkepositioner som eksempelvis fødevarer og gastronomi samt vandteknologi. Helt overordnet er det afgørende, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse fortsat investerer i udviklingen af turismen i Danmark i forhold til fortsat at sikre et turismeerhverv, der er konkurrencedygtigt internationalt.

Fysisk infrastruktur er vigtig for udvikling af turismen, men også digital infrastruktur er - og vil i fremtiden blive - vigtig. Øget behov for udnyttelse af nye teknologier kræver samarbejde med bl. a. videninstitutioner og GTS'er samt oplysning om nødvendigheden af at tænke teknologisk udvikling ind i virksomhedernes forretningsmodeller. Allerede nu er turismen afhængig af en styrket indsats og investeringer indenfor områder som VR, AI, IoT og blockchain – herunder for at kunne gøre turismeerhvervet attraktivt for bl. a. institutionelle investorer og business angels.

Tværgående og lokale turismeprojekter

Puljen til "Tværgående og lokale turismeprojekter" bør fortsat anvendes til at sikre realisering af *National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme*. Dette er en strategi, der er afgørende for at sikre dansk turismes konkurrenceevne på lang sigt, og som kun kan realiseres, hvis alle led i værdikæden bidrager. Det er i puljen til "Tværgående og lokale turismeprojekter" ydermere vigtigt, at der sker en prioritering af midler, så alle forretningsområder tilgodeses – således både kyst- og naturturisme, storbyturisme og erhvervs-/mødeturisme samt destinationsudvikling i ø-kommuner.

Mange turismevirksomheder er små virksomheder, som står overfor generationsskifte inden for en overskuelig tidshorizont. Det vil være afgørende for sektorens fremtid, at der i betydeligt omfang kan gennemføres vellykkede generationsskifter. Et generationsskifte kræver den fornødne kompetenceoverførsel og en økonomisk løsning, som er bæredygtig for begge parter. En målrettet indsats ift. generationsskifte vil derfor kræve specialiseret vejledning samt adgang til information og målrettede værktøjer.

Også turismen efterspørger kompetencer, som kan bidrage til omstillingsprocesser i virksomhederne. Bæredygtig turisme er i stigende omfang en konkurrenceparameter, hvilket kræver, at virksomheder indenfor turisme i fremtiden skal tage flere hensyn til – og kunne dokumentere - miljømæssige, sociale og økonomiske faktorer. Bevarelse af naturressourcer, ressourceeffektivitet og socioøkonomisk balance vil således være fremadrettede fokuspunkter indenfor turisme. Skal turismevirksomheder være konkurrencedygtige på længere sigt, kræver det udviklingsprojekter med adgang til rådgivning og kompetenceløft.

Midtjylland har et godt udgangspunkt for erhvervsturisme i form af betydende eksisterende anlæg og oplever en vækst i erhvervsturismen⁵. Dette potentiale bør yderligere udfoldes og kan bl. a. ske ved at skabe bedre forudsætninger for synergi mellem virksomheder inden for turisme og oplevelsesøkonomi, turismeorganisationer, viden- og uddannelsesinstitutioner, erhvervsfremmesektoren og private virksomheder inden for andre sektorer. Betydende erhvervsmæssige aktiviteter – som eksempelvis det midtjyske erhvervsfyrtårn for vandteknologi samt store internationalt orienterede/kendte virksomheder – repræsenterer væsentlige turismemæssige potentialer ift. udvikling af fremtidige projekter som eks. Lego House, Danfoss Universe, Fjordens Hus mv. Dette vil fordr inspiration/information fra internationale best practices, forskningsbaseret viden, adgang til rådgivning samt skabelse af mødesteder/anledninger for afdækning og aktivering af potentialerne.

⁵ Danmarks Statistik, 2022

NOTAT

Nordjysk indspil til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses Investeringsplan 2024

Bestyrelsen for Erhvervshus Nordjylland er af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse (DEB) blevet bedt om at bidrage med input til DEBs investeringsprioriteter for 2024 af brev d. 25. april 2023.

Følgende indeholder input til DEBs investeringsprioriteter for 2024:

1. Klyngeindsats
2. Social inklusion
3. Turismeinfrastruktur
4. Tværgående og lokale turismeprojekter
5. Forslag til supplerende investeringer

1. Klyngeindsats

I Notat *Korte beskrivelser af de fire foreløbige investeringsprioriteter* af 27. april 2023 bliver der i sidste sætning beskrevet rollefordeling mellem erhvervsklyngerne og Erhvervshusene. Her står: *"Klyngeindsatsen hænger tæt sammen med erhvervshusenes opgave med 1:1 vejledning af virksomheder og afklaring af deres innovationsbehov, så de kan henvises til fx en klyngeindsats, hvor de kan udfolde deres innovationspotentiale gennem matchmaking med relevante samarbejdspartnere og gennemførelse af konkrete innovationssamarbejder."*

I beskrivelser af rollefordeling mellem de to aktører, nævnt i teksten, vil det være fordelagtigt, hvis man fokuserer på den gensidighed, der skal være for begge parter med fokus på virksomhedernes behov. Som teksten er nu, fokuseres ene og alene på Erhvervshusenes rolle ift. samarbejdet med erhvervsklyngerne. I en tekst med fokus på klyngeindsatsen vil det være mere hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i erhvervsklyngernes ansvar ift. samarbejde med andre aktører.

Anbefaling: At Bestyrelsen i beskrivelser samt i udmøntningen af midler rettet ift. erhvervsklyngerens virkeområde skærper arbejdsdelingen mellem erhvervsklyngerne og det øvrige aktørlandskab. Herunder udfolder den gensidige forpligtelse, aktørerne har ift. modning af virksomheder samt henvisning af virksomheder ud fra virksomhedernes aktuelle behov til rette aktør.

Det er Erhvervshus Nordjyllands erfaring fra den nuværende strategiperiode samt ud fra dialogerne, der fandt sted på strategiworkshoppen d. 22. marts 23 i Nordjylland, i KKR og BRN samt det nordjyske Dialogforum ifm. det nordjyske bidrag til Erhvervsfremmestrategien 2024-2027, at erhvervsklyngerne både ift. samarbejdsaftaler, fælles projekter mv., generelt opfattes langt væk både ift. konkrete virksomheder og kommuner i regionen.

Anbefalinger: At Bestyrelsen forpligter erhvervsklyngerne til at konkretisere deres værditilbud samt gør det tilgængeligt over for brugerne af klyngerne samt samarbejdspartnere. Det er væsentligt at kende til klyngernes værditilbud for at

optimere brugen af midler til fordel for virksomhedernes udvikling inden for innovation.

At Bestyrelsen forpligter erhvervsklyngerne til at forankre aktiviteter herunder evt. medarbejdere i de enkelte regioner. Det kan fx være ved Erhvervshusene, hvor der kan ske tæt samspil mellem Erhvervshusenes specialiserede vejledning og erhvervsklyngernes ekspertise inden for innovation, hvorved der kan opstå synergi til fordel for den enkelte regions virksomheder.

Jf. Nationalt program for EU's Regionalfond under Prioritet 1 Innovation, konkurrenceevne og digitalisering, s. 25, fremhæves et bredt innovationsbegreb: *"Det er således vigtigt at pointere, at der i regionalfondsindsatsen lægges en bred forståelse af innovation til grund for bedst at kunne understøtte brede og sammenhængende innovationsforløb uanset virksomhedens erfaring eller modenhed til at indgå i arbejdet med innovation."* Desuden fremhæves, at aktiviteter under prioriteten skal understøtte innovation og *"modning af innovation for virksomheder, der ikke tidligere har deltaget i innovationsaktiviteter."*

Det er Erhvervshus Nordjyllands oplevelse, at der mangler en indsats/aktivitet, der favner den brede modning af innovation i virksomhederne. Særligt i Nordjylland er produktivitetsvæksten lav, hvilket bl.a. skyldes lav innovationskraft, og det er derfor afgørende for udviklingen af de nordjyske virksomheder, at de får mulighed for også at arbejde med generel innovation.

Anbefaling: At Bestyrelsen iværksætter aktiviteter under regionalfondens prioritet 1 ift. en holistisk tilgang til innovation i den operationelle udmøntning af midler, herunder arbejder under en udvidet innovationsdefinition. Samt knytter flere aktører til, ud over erhvervsklyngerne, i løftet af den generelle innovation i SMVer.

Dette ved fx at stille krav om et formaliseret samarbejde mellem Erhvervshuse, erhvervsklynger og private mv. i udmøntningen.

Ved et skærpet fokus på orkestrering samt operationalisering af klyngeindsatsen og udvikling af den brede innovation i virksomhederne understøttes Bestyrelsens målsætning¹ om indsats for hele landet, herunder mål for erhvervsudvikling ift. høj produktivitet samt mål for erhvervsfremme på fremmelse af lokal og regional erhvervsudvikling.

Desuden vil fokus på den brede innovation i virksomhederne endvidere understøtte Bestyrelsens målsætning om at fremme danske styrkepositioner, herunder målet for erhvervsudvikling ift. flere innovative virksomheder samt mål af erhvervsfremme af nye innovative produkter og løsninger i deltagervirksomheder.

¹ Bilag 3.2.2: Målsætninger for den kommende strategi, 18.04.2023, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, <https://erhvervsfremmebestyrelsen.dk/sites/default/files/2023-05/Bilag%203.2.2%20-%20M%C3%A5ls%C3%A6tninger%20for%20kommende%20strategi.pdf>

Det maritime erhverv er traditionelt et meget stærkt erhverv i Nordjylland, særligt i tilknytning til havne, spedition og godshåndtering samt skibsbygning og grønt maritimt udstyr. De største havne i Nordjylland har i den nuværende strategiperiode været – og er stadig - i rivende udvikling, både ift. udvikling af aktiviteter inden for bl.a. offshore og maritime services. Det gælder også på den lange bane, ift. det nordjyske erhvervsfyrtårn CO2Vision.

For at understøtte denne udvikling – ikke kun i Nordjylland, men også ift. resten af Danmarks maritime erhverv - er det vigtigt, at der i klyngelandskabet også er en særlig indsats på det maritime område. Pt. mangler der en erhvervsfremmeaktør, der kan spille en central rolle via innovation og videnudveksling, som kan styrke de maritime virksomheders produktivitet, vækst og konkurrenceevne, herunder med særligt fokus på den grønne omstilling.

Anbefaling: At Bestyrelsen arbejder for, at der også bliver etableret en erhvervsklynge i Danmark for det maritime erhverv, herunder transport og logistik.

2. Social inklusion

På en lang række områder bredt set i erhvervslivet efterspørger de nordjyske virksomheder kvalificeret arbejdskraft, både højtuddannede, faglærte samt ufaglærte. For at understøtte virksomhederne bedst muligt ift. kompetenceforsyning kræves, at den eksisterende koordinering mellem erhvervsfremme-, beskæftigelses- og uddannelsesaktører styrkes yderligere. Det gælder både ift. opkvalificering, tiltrækning og fastholdelse af medarbejdere samt inklusion af personer, som står på kanten af arbejdsmarkedet.

Anbefaling: At Bestyrelsen iværksætter en aktivitet, der er med til at øge rummeligheden hos virksomheder samt gøre dem klar til at optage/benytte personer på kanten af arbejdet. Her kan der drages erfaringer fra projekt Vækst via Viden, som har et veludviklet koncept samt gode evalueringer fra COWI.

Der kan være en tendens til, at aktørerne opererer i skarpe skel i arbejdet med at styrke kompetenceforsyningen til virksomhederne, når virksomhedernes behov/udfordringer skal indfries. Dette er en hindring for gode solide ydelser for virksomhederne.

Anbefaling: At Bestyrelsen i udmøntningen af midler fokuserer på - samt stiller krav om - at løsninger/projekter skal ske i et samarbejde og på tværs af sektorer - og altså i partnerskaber mellem erhvervsfremme-, beskæftigelses- og uddannelsesaktører.

3. Turismeinfrastruktur

En mere grøn og bæredygtig turisme, der spiller sammen med bosætning og tiltrækning af virksomheder, er vigtig især for de nordjyske yderkommuner. Derfor er det vigtigt at styrke de nordjyske byer og kystområder ved at satse på at gøre dem mere attraktive og markedsføre dem stærkere overfor nye virksomheder, tiltrækning af arbejdskraft og turister.

Der er brug for styrket fokus og samarbejde på tværs, ift. at sikre private og offentlige investeringer i infrastruktur og rekreative tilbud, markedsrelevante produkter, atmosfære og

attraktivitet i selve by- og havnemiljøerne samt sikre turist-, detail- og serviceerhvervenes produktivitet, innovationsevne og tilvejebringelse af relevant arbejdskraft.

Det er ligeledes afgørende, at der arbejdes innovativt og dedikeret i forhold til at sikre fødekæde og fastholde arbejdskraft til turisterhvervet.

Anbefaling: At Bestyrelsen i sin udmøntning af midler fokuserer på levende miljøer hele året. Herunder, at der lægges vægt på, at projekter skal være med til at gøre områderne attraktive ikke kun for gæster men også skal medvirke til at tiltrække virksomheder og arbejdskraft. Særligt ift. detail og mindre erhvervsdrivende. Der bør være fokus på destinationsbranding frem for turismebranding alene.

Ved at anskue udvikling af turisme i kystområderne i et holistisk perspektiv i relation til destinationsudvikling med fokus på bl.a. bosætning og tiltrækning af nye virksomheder understøttes Bestyrelsens målsætning² om indsatser for hele landet, herunder mål for erhvervsudvikling med hensyn til høj produktivitet i hele landet, og særligt mål for erhvervsfremme med fokus på at fremme lokal og regional erhvervsudvikling samt understøttelse af virksomheder i landdistrikter.

4. Tværgående og lokale turismeprojekter

Turisme er en vigtig styrkeposition i Nordjylland. Særligt i kystområderne, hvor en stor del af beskæftigelsen er afhængig af turismen. Samtidig ses en tendens til fraflytning af borgere og virksomheder fra yderkommunerne. En mere grøn og bæredygtig turisme, der spiller sammen med bosætning, fastholdelse af traditionelle kysterhverv, som fx fiskeri og en stærk detailsektor, samt tiltrækning af nye virksomheder, er derfor vigtig.

Anbefaling: På den baggrund anbefales det, at Bestyrelsen fortsat prioriterer udviklingen af den lokale destinationsudvikling i form af de nuværende turismedestinationer. Desuden er det vigtigt, at man fra nationalt hold understøtter styrkelsen af byer og kystområder ved bl.a. at lægge vægt på, at projekter skal være med til at gøre områderne attraktive - ikke kun for gæster, men også for området, nye virksomheder og arbejdskraft.

Områder, virksomheder, brancher er forskellige – og har forskellige behov. Det gælder også kystkommunerne i Nordjylland.

Anbefaling: At Bestyrelsen i udmøntningen fokuserer på specifikke udfordringer og potentialer i fx et område, hvor indsatsen eller programmet er proaktivt og sigter på specifikke brancher, indsatser eller udfordringer. Det kan fx være ift. dyberegående analyser ift. nationale som regionale styrkepositioner, herunder analyser i de specifikke styrkepositioners værdikædekompleks.

² Bilag 3.2.2: Målsætninger for den kommende strategi, 18.04.2023, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, <https://erhvervsfremmebestyrelsen.dk/sites/default/files/2023-05/Bilag%203.2.2%20-%20M%C3%A5ls%C3%A6tninger%20for%20kommende%20strategi.pdf>

5. Forslag til supplerende investeringer

Danske EDIHer

Nationale strategiske indsætter bør tænkes sammen med øvrig EU-funding, og ikke som nu alene fokusere på nationale erhvervsfremmemidler samt strukturfondsmidler under Regionalfonden og Socialfonden.

Der forventes annoncering på forlængelse af de europæiske digitale innovationshubs under Digital Europe, hvoraf Danmark har valgt at have fem hubs, jf. den daværende erhvervsministers beslutning. I første annonceringsrunde opstod der en række udfordringer ift. medfinansieringen af hubsene, som gav store vanskeligheder for konsortierne bag de danske hubs. Det forventes, at annonceringen for ansøgning om forlængelse af EDIHerne vil ske andet halvår af 2024.

Anbefaling: At Bestyrelsen i IP24 prioriterer at afsætte midler til videreførelse af de 5 danske European Digital Innovation Hubs med fokus på medfinansiering.

Virksomhedsprogrammet

Med indførslen af signaturindsatsen Virksomhedsprogrammet blev en række af de brede regionale rammeprogrammer erstattet, fx Vilje til Vækst i Nordjylland. De økonomiske vilkår for det nuværende Virksomhedsprogram er anderledes ift. det forrige med sigte på en naturlig normalisering.

I lyset af den hyperkomplekse verden, som virksomheder skal agere i nu og fremover, samt andelen af virksomheder med uafklarede behov ift. en række strategiske udviklingstiltag, er der endnu mere behov for at understøtte virksomhederne i deres forretningsudvikling. Dette kalder på løsninger som brede rammeprogrammer. Programmer, som netop kan understøtte virksomhederne i klassisk bred strategiudvikling, der medvirker til at sikre en robust virksomhed med stabil vækst. At indgå i en hyperkompleks verden fordrer endnu mere end tidligere, at flere fagligheder sættes i spil løbende. Udfordringen er netop, at det ofte er for snævert kun at få hjælp til fx grøn omstilling. Der er ofte behov for en kombination af flere forskellige fagligheder.

Anbefaling: At Bestyrelsen i 2024 afsætter midler til en indsats, hvor flere fagligheder, inden for rammen af de nationale prioriterede faglige indsatsområder, kan sammensættes ift. virksomhedens konkrete behov (en behovsdrevet indsats).

Alternativt, at Bestyrelsen på den korte bane prioriterer at afsætte flere midler helt specifikt til SMV:Pro under Virksomhedsprogrammet. Dette program indeholder elementer ift. brede programmer og vil kunne understøtte udfordringen samt behovet hos virksomhederne. Som det opleves nu, er der ikke nær nok midler i SMV:Pro ift. virksomhedernes behov. Fx i Nordjylland er gennemførelsen af 6 SMV:Pro-forløb blot en forsvindende lille andel af behovet i regionen.

I tillæg til den hyperkomplekse verden, som virksomheder skal agere i nu og fremover, er der en tendens til, at virksomheder i Nordjylland er særligt udfordret på innovationsevne, vækstambitioner og investeringsvillighed. Der er behov for en indsats, der tilfører kompetencer til ledelser og bestyrelser i de nordjyske virksomheder.

Anbefaling: At Bestyrelsen prioriterer midler i IP24 til en særlig kompetenceindsats overfor ledelser og bestyrelser, som kan medvirke til at skabe en større tryghed ved mere risikobetonede investeringer og innovation hos virksomhederne.

Ved at fokusere på løsninger som brede rammeprogrammer (og særligt mulighederne i SMV:Pro for virksomhederne) understøttes Bestyrelsens strategiske målsætning³ om robuste virksomheder, ved bl.a. at medvirke til at skabe stabil vækst for erhvervslivet (mål for erhvervsudvikling) samt forbedre kompetencer for deltagere i indsatser, jf. mål for erhvervsfremme. Endvidere vil et fokus på en særlig kompetenceindsats, der understøtter tryghed ved mere risikobetonede investeringer og innovation hos virksomhederne være med til at understøtte Bestyrelsens strategiske målsætning om indsatser for hele landet, herunder mål for erhvervsudvikling med hensyn til høj produktivitet i hele landet og særligt mål for erhvervsfremme med fokus på at fremme lokal og regional erhvervsudvikling samt understøttelse af virksomheder i landdistrikter.

³ Bilag 3.2.2: Målsætninger for den kommende strategi, 18.04.2023, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, <https://erhvervsfremmebestyrelsen.dk/sites/default/files/2023-05/Bilag%203.2.2%20-%20M%C3%A5ls%C3%A6tninger%20for%20kommende%20strategi.pdf>

Notat

Bidrag til Investeringsplan 2024 fra Erhvervshus Sjællands bestyrelse

23. maj 2023

TTH

Indledning

Erhvervslivet på Sjælland er kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder, særligt mange inden for bygge og anlæg samt handelsbranchen.

Region Sjælland er fortsat udfordret af, at have det laveste BNP per indbygger blandt regionerne i Danmark, ligesom produktivitetsvæksten i de serviceerhverv, som fylder meget i den sjællandske økonomi, har været lavere end landsgennemsnittet.

Det lave BNP betyder også at Region Sjælland fortsat af EU klassificeres som en overgangsregion, og at der derfor skal gøres en særlig indsats for at løfte erhvervslivet gennem målrettede erhvervsfremmeinitiativer. Derfor skal 31,5% af strukturfondsmidlerne anvendes på Sjælland.

Erhvervshus Sjællands bestyrelse er derfor optagede af, at erhvervsfremmebestyrelsen med Investeringsplanen for 2024 forholder sig til hvordan man vil gøre en særlig indsats for at løfte erhvervslivet i Region Sjælland.

Erhvervshus Sjælland har følgende anbefalinger til Investeringsplanen for 2024 og de kommende idébeskrivelser for bestyrelsens investeringer i 2024.

- Klyngeindsatsen bør styrkes på Sjælland – og det bør være et krav i genfinansieringen af klyngeindsatsen, at mindst en klynge fremover har hovedsæde i Region Sjælland gerne inden for biosolutions eller stærkere repræsentation af fødevareklyngen
- Øget fokus på samarbejdet mellem beskæftigelse, uddannelse og erhvervsfremme under indsatsen omkring social inklusion – så der samtidig arbejdes med arbejdskraften på kanten af arbejdsmarkedet og modning af SMV'er så de kan arbejde strategisk med at omfavne personer på kanten af arbejdsmarkedet

- Investeringer i turismeinfrastruktur bør udvides så der er bedre muligheder for at søge om tilskud til projekter som kombinerer anlæg med aktiviteter omkring brand, byudvikling og forretningsudvikling af SMV'er, derudover bør kravet til minimumsbudget sænkes fra 20 til 10 mio. kr.
- Turisme udgør et stort potentiale for fortsat vækst i Region Sjælland – udmøntningen af turismemidlerne i 2024 bør have fokus på forretningsudvikling i turismevirksomheder og det bør være muligt at søge midler til national markedsføring

Derudover foreslår Erhvervshus Sjællands bestyrelse, at erhvervsfremmebestyrelsen i Investeringsplanen for 2024 følger op på anbefalingen fra COWI's analyse af udmøntningen af erhvervsfremmemidler i Region Sjælland fra marts 2023.

I denne analyse anbefaler Cowi, at;

- *Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse målretter en del af indsatsen mod modning og forberedelse af virksomhederne, der ikke aktuelt kan se potentialet i at deltage i erhvervsfremmeprojekter. Det vil fortsat være krævende at øge andelen af relevante deltagere, og det vil være nødvendigt at erstatte denne del af indsatsens effektmål med progressionsmål.*

På de følgende sider uddybes anbefalingerne til de fire foreløbige investeringsprioriteter.

Klyngeindsatsen

Da erhvervsfremmebestyrelsen i 2022 uddelte midler til klyngeindsatsen for 2023-2024, var den gennemsnitlige andel af ansøgningernes aktiviteter i Region Sjælland 8,2 pct. Dette er lavere end målsætningen om de 31,5 pct. der skal gå til aktiviteter i Region Sjælland.

Ifølge Danmarks Statistik, er Region Sjælland den region i Danmark hvor virksomhederne havde de laveste udgifter til innovationsaktiviteter.

Det vurderes derfor, at der er stort potentiale for at styrke klyngeindsatsen på Sjælland så flere virksomheder arbejder dybere med innovation.

Det er en generel opfattelse blandt kommunerne på Sjælland, at erhvervsklyngerne ikke er tilstrækkeligt lokalt forankret i Region Sjælland. Derfor anbefaler Erhvervshus Sjællands bestyrelse, at Investeringsplan 2024 lægger op til at klyngerne konkretiserer deres værditilbud til virksomhederne, samt at erhvervsfremmebestyrelsen forpligter erhvervsklyngerne til at forankre aktiviteter herunder evt. medarbejdere i de enkelte regioner.

Det kan fx være ved Erhvervshusene, hvor der kan ske et tættere samspil mellem Erhvervshusenes specialiserede vejledning og erhvervsklyngernes ekspertise inden for innovation.

Social inklusion

Der ligger et potentiale i at imødekomme manglen på arbejdskraft ved at inkludere ledige på kanten af arbejdsmarkedet. I en analyse gennemført af Cabi, det nationale videnscenter for et socialt ansvarligt arbejdsmarked, fremhæves det, at de virksomheder der for alvor lykkes med at inkludere borgere på kanten af arbejdsmarkedet, er kendetegnet ved at have en strategisk tilgang fra virksomheder hvor rekrutteringsstrategien kobles til forretningsudviklingen i virksomheden.

Der er derfor et stort potentiale ved at koble beskæftigelsesindsats og erhvervsfremme, så der både arbejdes med de ledige og samtidig arbejdes med forretningsudvikling i de SMV'er der gerne vil inkludere borgere på kanten af arbejdsmarkedet, men som måske mangler en strategisk tilgang til dette.

Derudover anbefales det, at der gives mulighed for økonomisk kompensation til virksomheder, der ansætter personer på kanten af arbejdsmarkedet, da værditilbuddet til virksomhederne er lavt.

Udvikling af turismeområder (Turismeinfrastruktur)

Flere sjællandske ansøgere giver udtryk for at det relativt snævre fokus på kun at ville støtte et anlægsprojekt gør det svært at indfri call'ets ambition om at styrke kommercielle aktiviteter.

Fx kan der søges om tilskud til etablering af nye havnemiljøer, der faciliterer aktiviteter, ophold og kommercielle tilbud på havnen, men de sjællandske aktører efterlyser en mere helhedsorienteret tilgang, hvor der samtidig er mulighed for at arbejde med de små og mellemstore virksomheder, som skal udgøre og udvikle de kommercielle aktiviteter.

Derudover er det et udbredt ønske fra potentielle ansøgere i Region Sjælland at kravet til minimumsbudget sænkes. Det har i den ansøgningsrunde der er gennemført i 2023 afholdt flere sjællandske aktører fra at søge puljen. På den baggrund anbefaler Erhvervshus Sjællands bestyrelse, at kravet til minimumsbudget sænkes fra 20 til 10 mio. kr.

Lokale og tværgående turismeprojekter

Turismen har et stort vækstpotentiale i Region Sjælland. En analyse gennemført af HBS Economics viser at Femern Bælt forbindelsen har potentiale til at øge antallet af overnatninger i Region Sjælland med 500.000.

Den forventede vækst medfører også et betydeligt behov for at opgradere regionens mange små og mellemstore turismevirksomheder. Det kan fx være en målrettet indsats inden for digitalisering for derigennem også at afhjælpe den store mangel på arbejdskraft i branchen.

Den sjællandske turisme er i dag kendetegnet ved at have en relativt høj andel danske turister, og selvom dette vil ændre sig med Femern Bælt forbindelsen, så er det de sjællandske destinationsselskabers erfaring, at erhvervsfremmebestyrelsens ensidige fokus på støtte til international markedsføring i praksis afskærer de sjællandske destinationsselskaber fra at søge turismemidlerne.

Erfaringerne fra den særlige mulighed for at søge støtte til national markedsføring under pandemien har været positive, og derfor anbefaler Erhvervshus Sjællands bestyrelse, at der i 2024 gives mulighed for at søge om tilskud til projekter med national markedsføring.

DEB INVESTERINGSPLAN 2024

Med udgangspunkt i de af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse fire prioriterede indsatsområder, har Erhvervshus Sydjylland nedenstående input, der er udarbejdet i samspil med relevante samarbejdspartnere, for eksempel turismedestinationerne, Work-Live-Stay og udvalgte klynger samt baseret på de gode drøftelser og input ved den lokale strategi workshop i marts 2023.

Mange virksomheder er udfordret af et behov for løbende fokus på omstilling af virksomhederne, for eksempel i forhold til nye markeder, forsyningsproblemer, forsyningsikkerhed, behov for nye forretningsmodeller. Der ønskes fortsat tilbud, der kan understøtte, at virksomheder bliver bedre til at omstille hurtigt og optimalt i forhold til leverandører og kunder.

Sydjylland er langt bagud i væksten i produktivitet i industrien, hvorfor der er behov for et styrket fokus på automatisering og optag af nye teknologier i de sydjyske virksomheder. Vi ønsker derfor ligeledes at fremhæve vigtigheden af, at automatisering og konkurrencedygtighed prioriteres og hvis muligt imødekommes ved kommende udmøntninger.

Klyngeindsats

Der er generelt behov for at styrke innovationen i de sydjyske virksomheder, - der er både en forholdsvis lav grad af innovation og et stort uerkendt behov for at arbejde med innovation.

Der ønskes indsatser, der styrker samarbejdet mellem virksomheder samt mellem virksomheder og vidensinstitutioner, hvor klyngerne har en central rolle i at facilitere samarbejdet og skabe innovation via ny viden i virksomhederne.

Erhvervshus Sydjylland ønsker således at fremme tættere samspil med klyngerne og fremhæver den gensidige interesse i et mere integreret samarbejde og et fokus på den geografiske spredning af klyngernes aktiviteter. I Sydjylland kræver arbejdet med innovation i virksomhederne tålmodighed og løbende modning, ligesom det kræver en reel tilstedeværelse og et tæt samspil med det øvrige erhvervsfremmesystem.

Der ønskes således en vægtning af styrket innovationskapacitet og samarbejdsprojekter samt netværksskabelse og ny viden generelt i Sydjylland, men i særdeleshed inden for de prioriterede erhvervsområder fødevarer, energi, transport og forsvar samt tværgående indsatser i form af digitalisering og automatisering.

Social Inklusion

Der er efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft, og flere brancher melder om rekrutteringsudfordringer, hvor indsatser rettet mod social inklusion og herunder for eksempel substitution af beskæftigelse har potentiale til at øge arbejdskraftudbud og diversitet på arbejdsmarkedet.

Generelt er det væsentligt, at der ved investeringer i initiativer omkring kvalificeret arbejdskraft tænkes virksomhedernes modenhed, kompetencer og potentialer ind i initiativerne, hvor der er behov for en mere holistisk tilgang til virksomhedernes adgang til arbejdskraft.

Virksomhederne skal hjælpes med at få overblik over deres muligheder for at sende medarbejdere på kursus, ligesom der skal tilbydes strategisk hjælp til at løse virksomhedernes langsigtede kompetencebehov. Der er særligt behov for at tænke i kompetenceudvikling gennem full-service indsatser i et stærkt samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, jobcentre og virksomheder. Med udgangspunkt i virksomhedernes behov, skal de ledige tilbydes AMU-kurser og opkvalificeringsforløb, der kan kvalificere dem til at arbejde indenfor blandt andet VVS-, smede og el-området for derved at supplere de faglærte. Det kan ligeledes være interne medarbejdere, hvor der på tværs af uddannelser og kompetencer skal være mere fokus på substitution via opkvalificering og sidemandsoplæring. Mulighederne er der allerede, men det kræver en indsats at motivere virksomhederne til at opnå viden om dem og bruge dem.

Der er et stadig stigende behov for at tiltrække og gøre Syddjylland attraktivt for internationale medarbejdere, både højtuddannede, studerende og faglærte. De internationale medarbejdere bidrager positivt til danske virksomheders innovationskraft og vækst og det er derfor fortsat væsentligt at have fokus på hvordan vi på bedst mulig vis inkluderer denne arbejdskraft på arbejdsmarkedet. Analyser viser, at internationale medarbejdere føler sig dårligt modtaget i Danmark, hvilket desværre medfører lav fastholdelsesgrad. Væsentlige indsatser for denne målgruppe relaterer sig til fastholdelse på virksomhederne, tilknytning til lokalsamfundet og fokus på ligeledes at finde job til medfølgende partnere og derved sikre fastholdelse og inklusion.

Der ønskes ligeledes en højere grad af brobygning mellem de unge mennesker, der har det svært i uddannelsessystemet, og virksomhederne. Et fritidsjob eller praktikforløb kan hjælpe de unge mennesker med en afklaring af fremtidige jobmuligheder og give en mulighed for at vise deres kompetencer i en anden kontekst. Der skal fokuseres på de unges uddannelses- og jobmuligheder med udgangspunkt i den unge og med en kobling til virksomhedernes efterspørgsel.

Udvikling af turismeområder (Turismeinfrastruktur)

Turismeindsatsen bør ses bredt i forhold til oplevelsesøkonomien, herunder detailhandlen, for derved at give turisterne en samlet god oplevelse, der ligeledes kan styrke og udvikle levende bymidter.

Oplevelsesøkonomien har generelt stor betydning i Syddjylland, hvor turisternes mange overnatninger og besøg genererer omsætning og jobs i områder, der ellers kan være udfordret på erhvervsudviklingen.

De seneste år har været hårde ved turismebranchen, hvor et samlet kvalitetsløft vil fremme tiltrækning af flere turister. Der skal således være fokus på en opgradering af for eksempel campingpladser og vandrehjem, hvor der ligeledes kan indtænkes investering i nye grønne løsninger og optimering af energi- og ressourceforbrug.

Turismeerhvervet arbejder på at skabe en stærk og bæredygtig helårsbranche, men dette kræver adgang til kapital, nye investeringer og fælles engagement på tværs af det offentlige og private. Der ønskes således et tæt samspil og dialog om udvikling mellem både offentlige og private aktører, for eksempel brancheforeninger og feriehusudlejere, hvor muligheden for at investere ses i sammenhæng med for

eksempel Naturbeskyttelsesloven og eventuel mulighed for veto fra Forsvaret. Der opfordres på det kraftigste til, at der som minimum, bevares det nuværende offentlige investeringsniveau, både til det strategiske niveau og til de fysiske mursten.

Lokale og tværgående turismeprojekter

Den grønne og digitale omstilling er central for udviklingen af turismevirksomheder og detailhandlen, hvorfor et styrket samspil med erhvervsfremmesystemet ønskes imødekommet. Programmer som SMV:Digital og SMV:Grøn kan ligeledes tænkes ind i en turisme og detailkontekst og målrettes de behov, der karakteriserer oplevelseserhvervet.

Der skal udvikles på kvaliteten, både i forhold til attraktioner, produkter, faciliteter og services, for derved at sikre et fortsat attraktivt og konkurrencedygtigt tilbud til turisterne. Der kan evt. arbejdes med et idékatalog, der kan være til inspiration for nye tiltag og med henvisning til de aktører, der kan hjælpe.

Turismeerhvervet har en evne til relativt nemt at absorbere mennesker med lav/ingen uddannelse samt dem på kanten af arbejdsmarkedet, hvorfor erhvervet ligeledes er centralt i arbejdet med social inklusion og diversitet. Der skal være fokus på opkvalificering samt udvikling og kvalitetssikring af medarbejderstaben, både for at understøtte servicen, men ligeledes for at skabe attraktive rammer for medarbejderne. Der kan med fordel skabes et tættere samarbejde med Erhvervsskolerne, hvor for eksempel Rybners har god erfaring med opkvalificering og inklusion af medarbejdere i turismeerhvervet.

COVID-19 viste, at det danske hjemmemarked kan have en volumen, der gør det interessant at arbejde med og at en fortsat målrettet indsats kan holde dette forbrug hjemme. Der ønskes således at arbejde videre med hvorledes de danske turister kan fastholdes og deres behov imødekommes i en normaliseret verden.

Der skal gøres en aktiv indsats for at få de udenlandske turister tilbage til Danmark. Der ønskes mulighed for, at der kan ydes støtte til projekter, der vil markedsføre Syddjylland som turismedestination for ferieturisme i udlandet. Markedsføringen skal være målrettet udenlandske markeder, primært Sverige, Norge, Tyskland og Holland for derved at udvide markedet og ikke skabe en intern konkurrence om de samme danske turister.

Input til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser

Fokus på effekt - "noget til alle og mere til de særlige"

Med de generelt mere begrænsede midler til rådighed til erhvervsfremme fremadrettet, bør der i EHHS bestyrelsens optik fokuseres på at skabe mest mulig samfundsøkonomisk effekt. Bestyrelsen finder at dette er et vigtigt princip, som bør afspejles i KPI'erne for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi. Samtidigt bør det være et generelt hensyn, at midler målrettes frem for at blive spredt for tyndt ud, så vi sikrer at indsatserne skaber reel omstilling.

Erhvervsfyrtårn Life Science

Anbefaling; at der sikres langsigtet national medfinansiering af erhvervsfyrtårnene, at indsatserne bredes ud til at omfatte aktører i hele landet, samt at der fokuseres på internationalisering af fyrtårnet og de involverede virksomheder.

Erhvervsfyrtårn Hovedstaden har skabt en god platform for samarbejde mellem relevante offentlige og private aktører, som har potentiale for at udvikle en internationalt anerkendt styrkeposition. Der er bl.a. skabt et frugtbart partnerskab mellem Danish Life Science Cluster og EHHS, hvor virksomhederne møder et stærkt og sammenhængende tilbud af aktiviteter. Det er vigtigt, at fyrtårnsindsatsen bevarer fokus på udvikling og skalering af innovative løsninger i de små og mellemstore virksomheder, og er til gavn for – og drager nytte af – aktører i hele landet.

For at realisere ambitionen om, at fyrtårnet skal række ud i verden, er det nødvendigt med et styrket fokus på internationalisering og positionering. Det bør tænkes ind både tidligt i den indledende afklarings- og sparringsfase og følges op med egentlige skaleringsforløb, når virksomhederne står på tærsklen til at eksportere. Samtidig er den internationale markedsføringsindsats væsentlig.

Skal fyrtårnet nå i mål med de mange ambitioner, er det væsentligt at sikre både langsigtet og fleksibel finansiering. Det opleves, at strukturfondsmidlerne sætter begrænsninger i forhold til både aktiviteter og fleksibel programplanlægning og hæmmer det innovationspotentiale, som følger af et partnerskab. Øget national finansiering og politisk opbakning til indsatsen kunne samtidig give afsæt for at sikre øget medfinansiering fra de større private aktører, der var med til at etablere fyrtårnene.

Erhvervshusets bestyrelse ser gerne, at regeringspartnerskabet bringes mere aktivt i spil, herunder kunne man med fordel se på, hvordan Udenrigsministeriets midler til investerings- og eksportfremme kan understøtte fyrtårnsindsatsen.

Ny signaturindsats med fokus på internationalisering

Anbefaling; at bestyrelsen etablerer et tilbud målrettet scaleups med fokus på international skalering i et konsortiesamarbejde mellem offentlige og private aktører.

Udviklingen af højvækstvirksomheder i Danmark er stagneret, og vi ligger efter sammenlignelige lande i internationale benchmark-målinger. På trods af et dynamisk økosystem formår vi ikke i tilstrækkelig grad at få løftet skalerbare virksomheder ud på de internationale markeder. Erhvervsfremmesystemet fokuserer i dag på den brede iværksætterindsats og de meget unge, vækstiværksættere (op til 3 år). Dermed mangler der et tilbud til de mere modne, internationaliseringsparate og skalerbare virksomheder, som har stort vækstpotentiale. Aktører og indsatser, som beskæftiger sig med eksport og internationalisering, er fragmenterede, og der eksisterer ikke en sammenhængende platform for sømløs assistance til udvikling af nye, højvækstvirksomheder.

Erhvervshus Hovedstaden har gode erfaringer med en strategisk satsning for 'skalering gennem internationalisering', som kombinerer 1-1 vejledning, workshop, mentorforløb og ekspert-rådgivning ved private aktører (herunder investorer og founders, som har erfaringer med skalering) samt markedsbesøg på udvalgte markeder, inkl. introduktion til markeds-specifik viden, netværk, investorer og partnerskaber.

Kvalificeret arbejdskraft

Anbefaling; at der sikres langsigtet støtte til en fortsat samlet indsats for tiltrækning og tilknytning af kvalificeret arbejdskraft for de små og mellemstore virksomheder.

Manglen på kvalificeret arbejdskraft, herunder både faglært og højtuddannet arbejdskraft med STEM kompetencer, udgør en barriere for vækst i virksomhederne. Virksomhederne har bl.a. brug for hjælp til at få adgang til kvalificerede kandidater fra udlandet. Der er en stærk konkurrence om de dygtigste globale talenter, og det kræver en styrket og fælles indsats at vise Danmarks konkrete jobmuligheder over for udlandet. Det er en udfordring, at Danmarks nuværende indsats for tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft, særligt udenfor EU, udelukkende er projektbaseret, da den mangeårige opbyggede indsats risikerer at gå tabt.

Der er et uudnyttet potentiale i form af de internationale kompetencer som internationale studerende besidder. Internationale studerende kan bl.a. understøtte mindre virksomheder i at realisere deres eksportpotentiale fx gennem markedsanalyser, oversættelse af hjemmesider mm., ligesom samarbejde med en international studerende kan bidrage til at modne de små og mellemstore virksomheder til at modtage udenlandsk arbejdskraft.

Klynger og vidensamarbejde

Anbefaling; at Erhvervsfremmebestyrelsen fokuserer på at skabe lettere adgang til ny viden for SMV'er, herunder via samarbejder mellem klynger og vidensinstitutioner, at klyngeindsatsen videreudvikles, samt at der tilvejebringes fleksible puljemidler til at understøtte spirende styrkepositioner.

Der er behov for en bedre brobygning mellem de stærke videnmiljøer og SMV'erne for at øge virksomhedernes innovationskapacitet og anvendelse af ny teknologi i deres forretning, ikke mindst ift. anvendelse af kunstig intelligens. Det kan bl.a. ske ved at skabe større sammenhæng mellem eksisterende indsats og aktører samt mere synlige adgangsveje for SMV'erne til, hvor og hvordan de kan hente ny viden. Det kan fx være gennem styrket udbredelse af kendskab til mulighederne for studenter- og projektsamarbejder eller gennem kortere og længere kompetenceforløb på videntcentre, der giver adgang til relevant viden på en tilgængelig måde, der er konkret anvendelig for virksomhederne og som også henvender sig til SMV'er, som ikke typisk samarbejder med vidensinstitutionerne.

Klyngerne spiller en central rolle i at øge innovationskapaciteten, herunder gennem facilitering af innovationssamarbejder og netværksaktiviteter for virksomheder og vidensinstitutioner. Mange af Erhvervshusets kunder og samarbejdspartnere, fremhæver dog, at der ikke er tilstrækkelig klarhed over og viden om klyngernes virke og opgaver, ligesom det kan virke udfordrende, at der er stor forskel på klyngerne og deres opgavevaretagelse. Der kan ligeledes fortsat være uklarheder ift. arbejdsdelingen mellem klynger og erhvervshuse, og der er derfor fortsat behov for at fokusere på at undgå overlappende ydelser.

Det opleves som en strukturel udfordring for samarbejdet, at klyngerne er stærkt afhængige af at tiltrække projektf finansiering og dermed - forståeligt nok - har vanskeligt ved at afse ressourcer til løbende samarbejdsinitiativer. Man kan med fordel se på muligheder for en mere fælles incitamentsstruktur til samarbejde med udgangspunkt i virksomhedernes behov.

Der eksisterer en række spirende styrkepositioner, som rækker ud over bestyrelsens udpegede klynger. De er ofte regionalt afgrænsede og er vokset organisk - ofte på tværs af eksisterende klynger. For at sikre en efterspørgselsdrevet tilgang også i klyngelandskabet, er der behov for mindre og fleksible finansieringsmuligheder til at understøtte disse spirende styrkepositioner, uden dermed at etablere nye strukturer i erhvervsfremmesystemet. Det kunne fx ske ved etablering af fleksible puljer til pilotprojekter, der understøtter udvikling af services, vidensdeling, samarbejder og markedsføring af virksomheder indenfor en spirende styrkeposition, evt. med erhvervshusene som 'inkubator'.

Fortsat fokus på grøn omstilling og cirkulære forretningsmodeller

Anbefaling; at der i tilgift til det cirkulære værdikædefokus, også gives mulighed for at arbejde med at understøtte den enkelte virksomhed. Dertil anbefales det at understøtte offentlig-privat samarbejde om implementering af kommunernes klimaplaner samt skalering gennem internationalisering af grønne, cirkulære løsninger.

I tilgift til bestyrelsens nye program for cirkulær omstilling, der fokuserer på værdikædesamarbejder og de mere modne cirkulære virksomheder, ser Erhvervshuset et behov for fortsat at understøtte den brede gruppe af SMV'er i at blive en del af den grønne omstilling. Det tidligere program for Grøn og Cirkulær Omstilling gav mulighed for at arbejde målrettet med udviklingen af den enkelte virksomheds forretningsmodel, så det blev gjort rentabelt at tænke i cirkularitet og bæredygtighed.

Der er et stærkt regionalt potentiale for med udgangspunkt i den offentlige efterspørgsel og ambitiøse kommunale klimamål at udvikle nye modeller for offentligt-privat samarbejde mellem kommuner, virksomheder, forsyningsselskaber og videninstitutioner. Her er der allerede etableret gode erfaringer i Hovedstadsregionen, som der kan bygges videre på med henblik på at samle aktørerne om både test, demonstration og skalering. Det vil ligeledes være relevant at fokusere på internationalisering af innovative løsninger med vækstpotentiale.

Turisme og events

Anbefaling; at bestyrelsen understøtter en øget samtænkning af erhvervs- og turismefremme og styrker muligheden for offentlig- private partnerskaber om at tiltrække mega-events og videnkongresser til gavn for både turismeerhvervet og regionale styrkepositioner.

Hovedstaden har et stærkt brand og arbejder aktivt og med succes for at tiltrække internationale megaevents, videnkongresser og turisme generelt. Hovedstadens turisme er vigtig for både hovedstadsregionen og resten af Danmark. 38% af turismeomsætningen, i alt 53 mia. kr., skabes i regionen og i perioden frem til 2027 har hovedstadsregionen allerede på nuværende tidspunkt tiltrukket 106 bekræftede kongresser, med forventet 175.000 deltagere fra hele verden. Et tal der vil stige løbende. En tredjedel af disse er indenfor Life Science området.

Der er stigende behov for at sikre den bredere værdiskabelse af de internationale kongresser, som besøger hovedstadsregionen. Ikke alene i forhold til at udnytte den umiddelbare værdi de skaber, men også for at bruge dem som løftestang til at løse samfundsudfordringer i hele landet, til at understøtte regionale styrkepositioner og til at styrke SMV'er og forskning. Til dette har vi brug for stærkere og tættere samarbejder og partnerskaber, der kan sikre at vi kobler kongresserne med de relevante styrkepositioner, virksomheder, klynger, erhvervshuse og innovationsnetværk. Dette bør ske i sammenhæng med et generelt øget fokus på at stille hovedstaden stærkt internationalt i konkurrencen om de internationale rejsende, og med udgangspunkt i det eksisterende organisatoriske og kompetencemæssige set-up.

Virksomhedsprogrammet

Anbefaling; at Virksomhedsprogrammet videreudvikles med afsæt i en evaluering af programmets virkemidler, samt at der arbejdes for fortsat forenkling og afbureaukratisering.

Erhvervshus Hovedstadens bestyrelse finder, at Virksomhedsprogrammet bidrager til at løfte en bred gruppe af SMV'er, når det handler om både digital og grøn omstilling. Programmet har dog et meget stærkt fokus på virkemidlet "vouchertilskud til rådgivere", som ikke fuldt afspejler, at SMV'er udgør en meget forskelligartet gruppe med forskellige behov og modenhed i forhold til virksomhedens strategiske udvikling. Optimal anvendelse af tilskuddet til rådgiverkøb kræver, at virksomhederne er afklarede omkring deres behov, det er ikke altid tilfældet for mindre virksomheder. Der kan derfor være behov for at se på en bredere vifte af virkemidler til de virksomheder, som ikke er behovsafklarede, fx kollektive forløb, 1:1 vejledning, afklarende rådgivningsforløb, mm.

En evaluering af hvilken effekt voucherordningerne har for de forskellige målgrupper ville kunne bidrage til en datadrevet videreudvikling af programmet og dermed også en bedre målretning af, hvilke virksomheder programmet kan understøtte med hvilke virkemidler.

Det er vigtigt at fortsætte arbejdet for, at virksomhederne oplever et ensartet program, en strømlinet digital ansøgningsproces og et enkelt ansøgningsflow. Flere virksomheder oplever programmet som bureaukratisk og administrativt tungt, hvilket ofte skyldes dokumentationskrav fra EU. Det anbefales, at Erhvervsstyrelsen tager en aktiv rolle i at sikre at EU's administrationskrav opfyldes på en måde, der er i videst muligt omfang, imødekommer virksomhedernes ønsker om enkelhed og nem dokumentation.

Iværksætterdanmark

Anbefaling; at der i Iværksætterdanmark udvikles digitale løsninger, som sammentænkes med Virksomhedsguiden.

Iværksætterdanmark har demonstreret gevinsten ved en sammenhængende, landsdækkende indsats fra den lokale erhvervsservice til Erhvervshusene, i et tæt samarbejde med det private rådgivermarked. Det er positivt, at projektet føres videre. I det kommende program, hvor der er et mindre budget, vil der dog være færre midler til aktørerne. Dette kan potentielt være en udfordring for den lokale erhvervsservices involvering i programmet, da volumen på tværs af landet vil være mindre.

Der mangler digitalisering af services til den indledende iværksætterrejse, dvs. hjælp til den helt nye og meget usikre virksomhed. Det kunne fx ske gennem en bedre sammentænkning af Virksomhedsguiden og de brede iværksættertilbud.

Beyond Beta

Anbefaling; at der i videreudviklingen af Beyond Beta arbejdes med øget inddragelse af erfarne, private partnere, samt at der også fokuseres på internationalisering.

Beyond Beta for vækstiværksættere, er et komplekst program, som har samlet en bred partnerkreds med meget forskellige faglige udgangspunkter og erfaringer. Beyond Beta har bidraget til styrket samarbejde om acceleration af start-ups, men der er fortsat behov for at fokusere på at skabe et sammenhængende økosystem for vækstiværksætterne, hvor relevante private aktører bringes i spil, så det sikres, at virksomhederne får gavn af eksisterende erfaring og kompetencer i økosystemet på en sammenhængende måde. Der er også behov for et øget internationaliseringsfokus i programmet – introduktion til internationale investorer og relevante markeder mm. skal indgå fra start.

I videreudvikling af Beyond Beta bør der derfor bl.a. kigges mere på samarbejde med og inddragelse af kompetencer i hele økosystemet, fx som det lige nu sker med inddragelsen af TechBBQ. Gennem egentlige partnerskaber med private aktører kan der udvikles løsninger i fællesskab i stedet for, at det alene bliver et kunde-leverandørforhold via et konsulentkøb.

Øvrige perspektiver

Videreførelse af European Digital Innovation Hub

Anbefaling; at bestyrelsen i 2024 afsætter midler til fortsat national medfinansiering til videreudvikling af de fem danske EDIH'er.

I 2023 etableres de fem European Digital Innovation Hubs (EDIH'er) i Danmark. EDIH'erne forventes at køre i en periode på op til syv år, og bestyrelsen medfinansierer etableringen af de danske hubs i den første periode på tre år.

Muligheden for grænseoverskridende samarbejde

Anbefaling; at der afsættes midler til at indgå i samarbejder over grænser, som kan understøtte internationalisering af startups og SMV'er og fremme danske styrkepositioner.

Grænseoverskridende samarbejder og fælles markedsføring af styrkepositioner kan understøtte internationalisering af virksomhederne, give adgang til specialiserede klyngekompetencer, viden, investeringer og/eller øge mulighederne for tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft. I Hovedstadsregionen giver samarbejdet i Greater Copenhagen fx adgang til en større koncentration af både virksomheder, videninstitutioner og arbejdskraft, ligesom det bidrager positivt til den internationale tiltrækningskraft. I nordisk regi gennemføres ofte fælles fremstød uden dansk medvirken, grundet manglende finansiering. Ligeledes er man fra dansk side fx afskåret fra samarbejder med acceleratorer i udlandet, som ellers kunne bidrage til at skabe danske vækstvirksomheder.

Nedenstående er bemærkninger fra Erhvervshus Hovedstadens bestyrelse til Investeringsplan 2024.

Klyngeindsatsen:

Indspil: Der afgives bemærkninger til klyngeindsatsen i bestyrelsens "Indspil til DEB's signaturindsatser".

Social inklusion

Indspil: Turismebranchen bidrager direkte med indsatser rettet mod social inklusion, da turismen i særlig grad øger beskæftigelsen blandt udsatte grupper på arbejdsmarkedet, som ellers ville have svært ved at finde beskæftigelse. I Hovedstaden skaber den høje andel af udenlandske turister mere efterspørgsel efter danske varer og tjenesteydelser, og er mindre sæsonfølsom end andre steder i Danmark, hvilket øger sandsynligheden for, at de jobs, der skabes, er helårsjobs. Der er således potentiale for at koble en indsats for at styrke social inklusion med fremme af turisme.

Udvikling af turismeområder (Turismeinfrastruktur)

Indspil: Puljen til udvikling af turismeinfrastruktur er værdsat, herunder at den kan søges af kommuner. Det bemærkes, at der er behov for ligeledes at vækste storbyturismen, og ikke alene i kyst- og naturområder, for at efterleve den nationale strategis målsætninger.

Lokale og tværgående turismeprojekter

Indspil: Der afgives bemærkninger til turismeindsatsen i bilag 4.2. "perspektiver på signaturindsatserne".